

**BOSHLANG'ICH TA'LIMDA INTERFAOL METODLAR VA INTERAKTIV
O'YINLARDAN FOYDALANISH**

PhD, dotsent. Suyarov Akram Musayevich

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti, Axborot texnologiyalari kafedrası

Suyarova Komila Samandarovna

Samarqand shaxar 24– umumiy o'rta ta'lim maktabi boshlang'ch sinfi o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqola o'qish savodxonligida interfaol metodlardan, zamonaviy innovatsiyalar, interaktiv o'yinlardan foydalanish. O'qitish samaradorligini oshirish. Shuningdek ular o'quvchilar egallagan bilim, ko'nikma va malakalarni mustahkamlash va kreativ fikrlash qobiliyatini rivojlantirishga yordam beradi.

Kalit so'zlar: o'qish, , innovatsiya,

KIRISH

Jamiyatdagi ijtimoiy-iqtisodiy islohotlar, insoniyat hayotiga turli yangiliklarning kirib kelishi ta'lim sohasida ham bir qator o'zgarishlar qilinishini taqozo etmoqda. Hozirgi kunda ta'lim sohasida erishilgan yutuqlarni saqlagan holda, bir xillikdan, bir qolipga tushib qolishdan saqlanmoq zarur. Ta'limning kishi xotirasini rivojlantirishga asoslangan turidan inson tafakkurini har tomonlama rivojlantirish, o'quvchilar egallagan bilimlarni amaliyotda qo'llash, ularda amaliy ko'nikma va malakalar hosil etishga qaratilgan turiga o'tishga harakat qilish shu kunning talabi. Shunga erishilsagina vatanimiz kelajagi bo'lgan yosh avlod tarbiyasi oldiga qo'yilgan vazifa oqilona hal etilishi mumkin.

Inson hayotida muhim ahamiyatga ega bo'lgan o'qish faoliyati barcha predmet darslarida amalga oshiriladi. Lekin o'qishga o'rgatish yo'l-yo'riqlarini o'qish metodikasi ishlab chiqadi. O'qish metodikasi kichik yoshdagi o'quvchilarning umumiy rivojlanishi, psixologiya, xususiy metodika sohasidagi yutuqlar asosida takomillashtirilib boriladi.

Boshlang'ich sinf o'qish savodxonligida asosan she'rlar, masallar, ertaklar, hikoyalar, afsonalar, maqol va topishmoqlar, ilmiy-ommabop asarlar o'qib o'rganiladi. Tabiiyki, ularning har biri o'ziga xos shakl, uslub va mazmunda yaratiladi. Shuning uchun ham har bir janrga mansub asarlarni o'ziga xos usulda o'qib o'rganish taqazo qilinadi.

O'qish savodxonligining samaradorligi ko'p jihatdan ta'lim metodlarining to'g'ri tanlanishiga bog'liq. Binobarin, fanning o'zi kabi o'qish metodlari ham doimiy rivojlanishda bo'ladi. Masalan, eski maktablarda o'qish quruq yod olish metodi asosida o'rgatilgan bo'lsa, hozir izohli o'qish asosida olib boriladi.

Yod olish metodida matndagi so'zlarga izoh berishga, ma'nosini tushuntirishga, o'qilganni qayta hikoyalashga, umuman olganda, o'qishning ongli bo'lishiga mutlaqo

e'tibor berilgan. Ularda ko'proq to'g'ri talaffuz, qiroat bilan o'qish, ifodali o'qish nazarda tutilgan.

Boshlangich maktabda oqish ta'limi o'quvchilarning qobiliyatlarini shakllantirish va rivojlantirishga, o'z fikrlarini mustaqil bayon qila olish, egallagan bilimlarini hayotga tatbiq qilish xizmat qiladi. Biz talim deyilganda o'qituvchi va o'quvchi faoliyatining qanday bo'lishini, o'qitish jarayonini qanday tashkil etish va olib borish kerakligini tushunamiz.

ASOSIY QISM

O'qishni o'qitish jarayonida interfaol metodlardan foydalanish.

Zamonaviy sharoitlarda ta'lim samaradorligini oshirishning eng maqbul yo'li- bu mashg'ulotlarning interfaol metodlari yordamida tashkil etish deb hisoblayman. Xo'sh interfaol metodlarning o'zi nima? Ular qanday didaktik imkoniyatlarga ega? Ta'lim jarayonida interfaol metodlarning o'rinli, maqsadga muvofiq qo'llanilishi qanday samaralarni kafolatlaydi? Quyidagi an ash kabi savollarga qisqacha javob topildi.

“Interfaol” tushunchasi inglizcha **“Interact”** so'zidan olingan (**“inter”** **“birgalikda”**, **“act”** – **“harakat qilish”**).

Interfaol o'qitish - bu kognitiv faoliyatni tashkil etishning maxsus turidir, Unda to'liq, aniq va rejalashtirilayotgan maqsadlar bo'ladi. Ushbu maqsadlardan biri o'qitish jarayonida shunday yuqori darajadagi sharoit yaratish kerakki, unda tinglovchi o'qitish jarayonini produktiv jarayonga aylanturuvchi o'zining muvaffaqiyati, intellectual darajasini anglab yetish lozim.

Interfaol ta'lim usuli – har bir o'qituvchi tomonidan mavjud vositalar va o'z imkoniyatlari darajasida amalga oshiriladi. Bunda har bir o'quvchi o'z intellectual darajasiga muvofiq ravishda turli darajada o'zlashtiradi.

Interfaol ta'lim jarayonining asosiy ishtirokchilari –o'qituvchi, o'quvchi va o'quvchilar guruhi o'rtasida yuzaga keladigan hamkorlik, qizg'in bahs – munozaralar, o'zorafikir almashish imkoniyatiga egalik asosida tashkil etiladi, ularda erkin fikrlash, shaxsiy qarashlarini ikkilanmay bayon etishi, muammoli vaziyatlarda echimlarni birgahikda izlash, o'quv matriyallarini yuzaga keltirish, **“o'qituvchi – o'quvchi – o'quvchilar guruhi”** ning o'zora bir-birlarini hurmat qilishlari, tushunishlari va qo'llab-quvvatlashlari, samimiy munosabatda bo'lishlari, ruhiy erishlari kabilar bilan tavsiflanadi.

O'qitish usuli deganda ta'lim jarayonida o'qituvchi va o'quvchilarning kutilgan maqsadga erishishga qaratilgan birgalikdagi faoliyati tushuniladi. O'qitish usullari ta'lim jarayonida o'qituvchi va o'quvchi faoliyatining qanday bo'lishini, o'qitish jarayonini qanday tashkil etish va olib borish kerakligini belgilab beradi.

O'qitish usullari har ikkala faoliyati:

a) o'qituvchi tomonidan o'quvchilarni bilim, ko'nikma va malakalar bilan qurollantirish;

b) o'quvchilar tomonidan berilayotgan ilmiy bilim, ko'nikma va malakalarni o'zlashtirish faoliyatida qo'llanadigan yo'llarni o'z ichiga oladi.

Inson hayotida muhim ahamiyatga ega bo'lgan o'qish faoliyati barcha predmet darslarida amalga oshiriladi. Lekin o'qishga o'rgatish yo'l-yo'riqlarini o'qish metodikasi ishlab chiqadi. O'qish metodikasi kichik yoshdagi o'quvchilarning umumiy rivojlanishi, psixologiya, xususiy metodika sohasidagi yutuqlar asosida takomillashtirilib boriladi.

O'qish darsining samaradorligi ko'p jihatdan ta'lim metodlarining to'g'ri tanlanishiga bog'liq. Binobarin, fanning o'zi kabi o'qish metodlari ham doimiy rivojlanishda bo'ladi. Masalan, eski maktablarda o'qish quruq yod olish metodi asosida o'rgatilgan bo'lsa, hozir izjhlil o'qish asosida olib boriladi. Yod olish metodida matndagi sozlarga izoh berishga, ma'nosini tushuntirishga, o'qilganni qayta hikoyalashga, umuman olganda, o'qishning ongli bo'lishiga mutlaqo e'tibor berilgan.

Ularda ko'proq to'g'ri talaffuz, qiroat bilan o'qish, ifodali o'qish nazarda tutilgan.

Hozir maktablarda eng ommaviy interfaol ta'lim usularidan foydalaniladi, ular quydagilar sanaladi.

1. Interfaol metodlar: “Keys-stadi” (yoki “o'quv keslari”), “Bilts- so'rov”, “Modellashtirish”, “Ijodiy ish”, “Munosabat”, “Reja”, “Suhbat” va boshqalar;

2. Strategiyalar: “Charxpalak”, “Aqily hujum”, “Bumerang”, “Galereya”, “Zigzag”, “Zinma-zina”, “Muzyorlar”, “Rotatsiya”, “T-jadval”, “Yumaloqlangan qor” va boshqalar;

3. Grafik organayzerlar: “Baliq skeleti”, “BBB”, “Konseptual jadval”, “Venn diagrammasi”, “Insert”, “Klaster”, “Nima uchun?”, “Qanday?” va boshqalar.

Interfaol ta'lim metodlari va ularni qo'llash tartibi.

Ayni o'rinda bir guruh interfaol ta'lim metodlari va ularni amliyyotda qo'llash tartibi to'risida so'z yuritiladi.

“CHARXPALAK” USUSLI

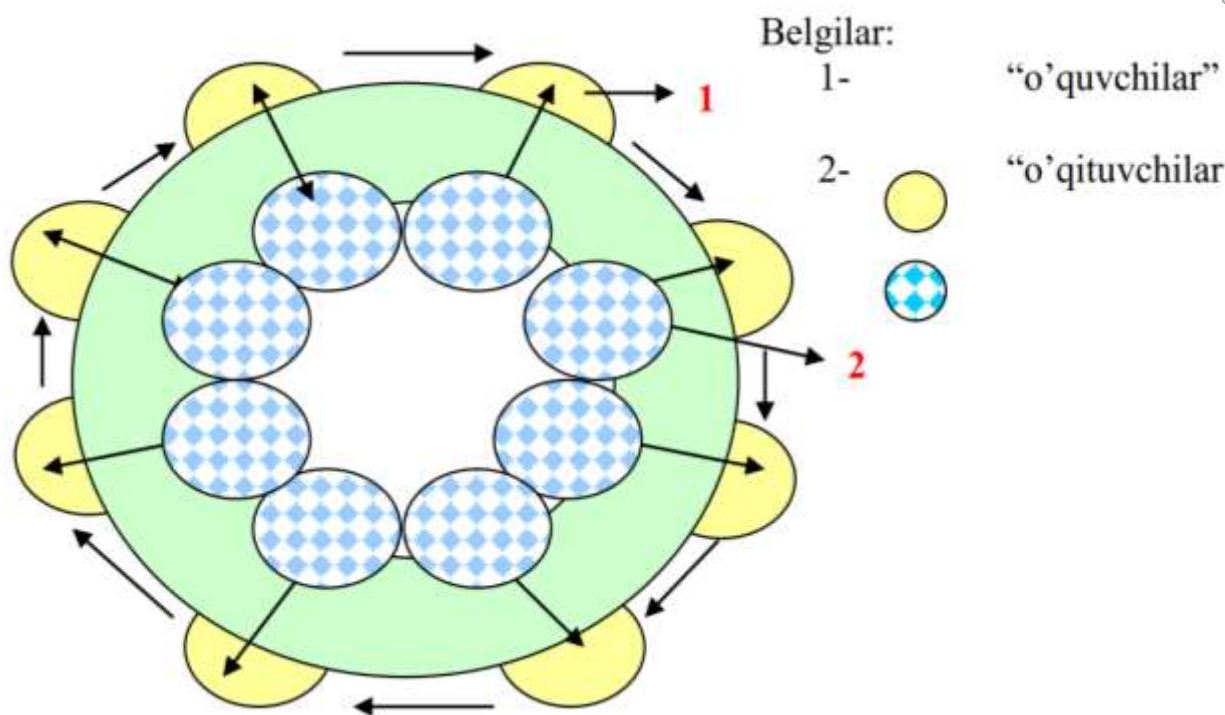
“Charxpalak” metodi-o'quvchilarga o'tilgan mavzu boyicha bilimlarini mustahkamlash yoki tekshirish hamda bir-birini baholash imkoniyatini beruvchi metoddir

«Charxpalak» metodidan foydalanganda huddi «Davra suhbatlari» metodida foydalanilgandek

aylana stol (“charxpalak”) atrofida o'tkaziladi. Ushbu metodni guruhni ikkita kichik guruhga ajratgan

holda ham o'tkazish mumkin. Har bir guruhga bittadan “nazoratchi”ni biriktirib qo'yish lozim.

“Nazoratchi”lar o'quvchilarning javoblarini va baholashning haqqoniyligini nazorat qilib turadilar

Chizma. Aylana stol (“charxpalak”) ko’rinishi.

yuqoridagi chizmada (8-chizma) “Charxpalak” metodidan foydalanishda aylana stolning ko’rinishi tasvirlangan. Guruh o’quvchilarini ikki guruhga ajratish kerak o’ladi. Birinchi guruhdagilar “o’quvchilar”, ikkinchi guruhdagilar esa “o’qituvchilar” etib tayinlanadilar. “O’quvchilar” aylana stolning tashqarisida (“charxpalarning chelakchalari”), “o’qituvchilar” esa aylana stolning ishkarisida (“charxpalakning o’qlari”) joylashadilar. Keyingi bosqichda “o’qituvchilar” “o’quvchi”, “o’quvchilar” esa “o’qituvchi” bo’lib joylarini almashadilar.

«Charxpalak» metodining bosqichlari

1. O’qituvchi metodni o’tkazish uchun tanlab olgan mavzuni e’lon qiladi hamda o’quvchilarni topshiriqning maqsad, vazifalari va shartlari bilan tanishtiradi.
2. Shundan so’ng o’quvchilarni ikki guruhga- “o’qituvchi” va “o’quvchilar”ga ajratadi. Guruhlar aylana stolga joylashadi.
3. O’qituvchi o’zi ishlab chiqqan savollarni “o’qituvchilar”ga tarqatadi yoki “o’qituvchilar” o’zlari berilgan mavzu boyicha savollarni ishlab chiqadilar.
4. “O’qituvchi” ro’parasida o’tirgan “o’quvchi”ga savol beradi. “O’quvchi” javob bergandan so’ng uni baholaydi.
5. Berilgan vaqt tugagandan so’ng, “o’quvchilar” soat yo’nalishi boyicha o’z joylarini almashtiradilar, bunda “o’quvchi” keyingi “o’qituvchi” ning ro’parasiga o’tadi. “O’qituvchilar” joylarini o’zgartirmaydilar.
6. “O’quvchi” keyingi “o’qituvchi” ning savoliga javob beradi va “o’qituvchi” tomonidan baholanadi.
7. “O’quvchi” “charxpalak”dagi barcha “o’qituvchilar”ning savollariga javob bergandan so’ng, baholar jamlanadi.

8. Bu bosqichda “o’qituvchilar” “o’quvchi”, “o’quvchilar” esa “o’qituvchi” bo’lib joylarini almashadilar va yuqoridagi bosqichlar takrorlanadi. Metod so’ngida o’quvchilarning baholari e’lon qilinadi.

Chizma.	“Charxpalak”	metodining	tuzilmasi.
«Charxpalak»	metodining		afzalliklari:
• o’quvchilarda	bir-birini	baholash	ko’nikmasi
• o’quvchilar	tez	fikrlashni	o’rganadilar;
• o’quvchilarning bilimlarini	sinab ko’rish	uchun yaxshi	imkoniyat yaratiladi;
• barsha	o’quvchilarning	ishtiroki	ta’minlanadi.
«Charxpalak»	metodining		kamchiliklari:
• o’quvchilarda	yuqori	motivastiya	talab etiladi;
• noto’g’ri	savollar	berish	xavfi tug’iladi;
• o’qituvchi tomonidan	o’quvchilarga	sub’ektiv (xolis bo’lmagan)	baho berilishi mumkin.
• ko’p vaqt talab etiladi.			

“AQLIY HUJUM” USUSLI

Bu shunday usulki, muhokama qilinayotgan mavzu yuzasidan har bir ishtirokchi o’z fikrini bildirishi shart. O’qituvchi esa har bir javob variantlarini diqqat bilan tinglashi va e’tirozsiz qabul qilishi zarur.

Bu usuldan qachon foydalaniladi? - Bu usuldan darsning boshida foydalanish maqsadga muvofiq. Ayniqsa, guruh kayfiyatini bilish, ularning bilim darajasini aniqlab olish va darsdan nima kutayotganliklarini bilib olishda bu - eng qulay usul hisoblanadi.

Aqliy hujum natijasida olingan ma'lumotlar guruh bilan olib boriladigan keyingi ishlar uchun ham yo'llanma bo'lishi mumkin.

Aqliy hujum usulining foydaliligi quyidagilarda namoyon bo'ladi:

Bu usulning dars jarayonida foydali jihatlari ko'p bo'lib, u ayniqsa quyidagi hollarda juda qo'l keladi:

➤ Nozik va munozarali savollarni muhokama qilish uchun

➤ O'ziga ishonmaydigan ishtirokchilarni munozaraga tortish va ularni qiziqtirish uchun (bu ishtirokchini albatta rag'batlantirish shart)

➤ Qisqa vaqt mobaynida ko'proq fikr yig'ish uchun.

Aqliy hujum o'tkazishning uchta qoidasi bor:

➤ Barcha fikrlarni e'tirozsiz qabul qilish va har bir ishtirokchiga bildirgan fikri uchun minnatdorchilik bildirish;

➤ Fikrlarni yozib olayotganda birorta ham fikrni tashlab ketmaslik, ya'ni har bir ishtirokchi bildirgan fikrni albatta yozib boorish;

➤ Bildirilgan fikrlarni yakunlash va yagona qarorga kelish uchun xar bir ishtirokchidan uning rozi yoki rozi emasligini so'rash shart.

"Aqliy hujum" bosqichlari:

1. O'qituvchi "Aqliy xujum" mavzusini taqdim qiladi.

2. Taqdim qilingan mavzu yuzasidan fikr-mulohaza bildirish uchun ishtirokchilarga vaqt beriladi.

3. Taqdim qilingan mavzu yuzasidan fikr-mulohaza bildirish uchun ishtirokchilarga imkon beriladi

4. Bildirilgan barcha fikr-mulohazalar maxsus qog'oz yoki doskaga yozib boriladi.

5. Muhokama yakunida guruhda turli fikrlilikdan yagona fikrga kelinadi.

Aqliy hujum natijasi - bu - turli xil g'oyalar, fikrlar, mulohazalar yig'indisidir. Asosiysi esa - ishtirokchilarning faol ishlashi. Shuning uchun trening davomida aqliy hujum natijalariga tez-tez murojaat qilib turish kerakki, bunda ishtirokchilar o'zlarining faol harakatlari natijasini, bu fikrlardan keyinchalik ham foydalanilayotganligini ko'rishlari kerak.

"ASSESSMENT" METODI

"Assesment" inglizcha **"assessment"** so'zidan olingan bo'lib, **"baho"**, **"baholash"** ma'nolarini bildiradi. Assesment metodi talabalarning bilim, ko'nikma va malakalari darajasini har tomonlama, xolis baholash imkoniyatini ta'minlovchi topshiriqlar to'plami hisoblanadi.

"Assesment" metodi o'quv mashg'ulotlarining barcha turlarida (dars boshlanish yoki dars oxirida yoki o'quv predmetning biron-bir bo'limi tugallanganida) o'tilgan mavzuni o'zlashtirilganlik darajasini baholash takrorlash mustahkamlash yoki oraliq va yakuniy nazorat o'tkazish uchun, shuningdek, yangi mavzuni boshlashdan oldin ta'lim

oluvchilarning bilimlarini tekshirib olish, malaka oshirishga kelgan tinglovchilarning dastlabki bilimlari, ko'nikma, malakalarini aniqlab olish uchun mo'ljallangan.

“Assesment” metodi bo'yicha topshiriq namunasi:

Test. Tegishli fan bo'yicha o'tilgan (bo'lim, kurs) yuzasidan 1- 2 ta test beriladi.	Muammoli vaziyat. O'tilgan mavzu asosida aniq hayotiy vaziyat, hodisaga asoslangan muammo beriladi.
Simptom. Mavzu bo'yicha ilmiy-nazariy fikrlar, g'oyalar, ta'riflar tugallanmagan fikr ko'rinishida beriladi, masalan: ...ta'rif bering, ...ilmiy asoslang, yoriting... va b.	Amaliy ko'nikma. O'tilgan mavzu mazmunini hayotda ish faoliyatida qo'llashdagi ko'nikmalarga tegishli topshiriq beriladi, masalan: chizing, hisoblang, to'ldiring, toping, solishtiring ... va b.q.

“Assesment” metodi bo'yicha topshiriq namunasi:

Test. 1. Alisher Navoiy, Mirak naqqosh kabi qahramonlar qaysi hikoyaga tegishli? a) Jasurlik b) Ixloslik c) *Tanbeh d) Mardlik 2. “Qo'rqqoq” hikoyasi muallifi? a) Fitrat b) *Sunnatilla Anarboyev c) Alisher Navoiy d) Bobir Mirzo	Muammoli vaziyat. Alisher Navoiyning dostonlari “Farhod va Shirin” va “Layli va Majnun” dostonlari, “Saba'i Sayyor” va “Saddi Iskandariy” dostonlari. Savol. 1. Sizningcha bu dostonlardan nimalarni o'rganamiz. 2. Qahramonlar o'rnida siz nima qilgan bo'lar edingiz?
Simptom. Hikoya tushunchasiga ta'rif bering.	Amaliy ko'nikma. Sharq mutafakkirlari yosh avlodning ilm olish haqida qanday qarashlarni ilgari surganlar?

Yuqorida ta'kidlangan metodlardan tashqari, boshlang'ich sinf o'qish darslarida zamonaviy pedagogik texnologiya usullaridan “Tarmoqlash”, “Guruhlar bilan ishlash”, “Blis texnologiyasi” kabilardan ham foydalanish yaxshi samara beradi.

Shuni ta'kidlab o'tish kerakki, har bir darsda qanday metoddan foydalanish, darsda qanday usullarni qo'llash o'qituvchi o'qituvchi tomonidan oldindan belgilab olinishi va puxta ishlab chiqilishi lozim.

O'qish darsidagi ish turlarini quyidagicha belgilash mumkin

– O'qituvchi topshirig'i bo'yicha matnni to'liq o'qish.

–Matnni bo'laklarga bo'lish.

–Tayyor reja bo'yicha o'qish.

–Matnni o'qib, mazmunini hikoya qilish.

–Matnni tayyorgarlik ko'rgan o'quvchilar tomonidan o'qilishi. Matnni qisqartirib o'qish.

–Xatboshi bo'yicha o'qish.

–Matndan rasmga bag'ishlangan qismini o'qish.

–O'qituvchining savollariga matndan javob topib o'qish.

–Tanlab o'qish.

–Gapning boshi yoki oxiridagi so'z asosida to'liq gapni topish. «Me'yor»dagidan yo'qori tezlikda o'qish.

–Ertak yoki masalni o'qiganda «Nima haqiqatga yaqin, nima o'ylab topilgan» mavzusida suhbat.

–Maqol sifatida aytiladigan gaplarni topish.

–Matndan xulosalarni topish.

–Matnga o'z sarlavhasini tanlash.

–Rollarga bo'lib o'qish.

–Dialoglarga bo'lib o'qish (muallif so'zlarisiz).

–O'qiganlarni qayta gapirishda mimika, imoishoralardan foydalanish.

“Kim tezroq?” o'yini. Bu o'yinda o'quvchilarning o'qish tezligini va diqqatini oshirishga qaratilgan. O'yin qoidalari quyidagicha:

1. O'quvchilar ikki guruhga bo'linadi.

2. Duskada o'tilgan mavzu matnidani parchalar yoziladi.

3. O'qituvchi signal berishi bilan har bir guruhdan bir o'quvchi doskaga yugurib boradi va o'qituvchi aytgan so'zni matndan topadi.

4. So'zni birinchi bo'lib topgan o'quvchi g'olib hisoblanadi va guruhiga ball olib keladi.

5. O'yin oxirida eng ko'p ball to'plagan guruh g'olib deb e'lon qilinadi.

Ushbu o'yin o'quvchilarda raqobat ruhini uyg'otadi, o'qishga bo'lgan qiziqishini oshiradi va matnni tezroq tushunishga yordam beradi. O'yin davomida o'qituvchi o'quvchilarni rag'batlantirib turishi, xatolarni tuzatishi va yordam berishi lozim.

«Jonli tasvirlar» o'yini. Bir kishi o'qiydi, ikkinchi kishi eshitganlarini mimika, imoishoralar yordamida takrorlaydi. Matndagi har xil kayfiyatga xos qismlarni topish (quvnoq, xafa, befarq).

Matndagi diqqat bilan o'qishni talab qiladigan qismni topish.

Matndan undov, so'roq xarakteridagi gaplarni topish. Musobaqa' o'qish.

Siymlarni ifodalovchi so'zlarni topish.

Urg'u berilganda so'zlar ma'nosining o'zgarishini kuzatish va o'qish.

Sekin, tez, baland o'qiladigan gap va so'zlarni aniqlash.

She'rlarni bandlar bo'yicha o'qib, pauza bilan tugatish. She'rdan bir bandni tanlab, ifodali o'qish.

Matndan yoyiq gapli qismni topib o'qish.

O'qish darslari jarayonning samarali o'tishida motivlar muhim o'rin tutadi. Chunki qiziqib, aniq maqsad asosida egallangan bilimlarga samarali bo'ladi.

Mustahkamlash-umumlashtirish darslarining maqsadi esa o'quvchilarning bo'lim yuzasidan o'rgangan bilimlarini mustahkamlash, umumlashtirishga xizmat qiladi, bundan tashqari o'quvchilar bilimni nazorat qilishga ham xizmat qilishi mumkin. Shuning uchun ham bunday darslar loyihasini qiziqarli yoki noan'anaviy tarzda ishlashga e'tibor qaratilsa ancha samarali bo'ladi.

“REKLAMA” METODI

“Reklama” metodidan foydalandik. Bu metod boshlang'ich sinf o'qish darslarida qo'llanilsa o'quvchilarning kitob o'qishga bo'lgan ishtiyoqi, og'zaki nutqi shakllanadi, so'z boyligi oshadi, har bir mavzuga savol tuza olishga, erkin va mustaqil fikrlashga o'rganadilar. Ushbu metod orqali o'quvchilar ertaklarni, badiiy asarlarni reklama qiladilar. Reklama qilish jarayonida ertak, asar qahramonlariga xos sifatlarni ochib beradilar. Ya'ni asarni o'qib, asardagi voqea-jarayonlarni reklama qiladilar. Metodni qo'llash jarayonida quyidagi harakatlar amalga oshiriladi.

1. o'quvchilar guruhlariga ajratiladi;
2. o'quvchilarga ertak yoki biror bir asarning mavzusi e'lon qilinadi;
3. o'quvchilar mavzudagi jarayonlarni, undagi qahramonlarni qisqa fikrlar bilan reklama qiladilar;
4. sinfdagi boshqa o'quvchilar esa ertak yoki asarning nomini topishadi;
5. mazmunli, aniq va qiziq reklama tayyorlagan o'quvchi rag'batlantiriladi.

Bu metodning o'ziga xos jihati shungaki, unda o'quvchilar asar qahramonlarining rollariga kirib, she'rlarni esa ifodali tarzda o'qishga harakat qiladilar.

XULOSALAR.

Xulosa qilib shuni aytishimiz mumkinki bugungi dunyo miqiyosida axborot kommunikatsiya tizimining yuksak darajada rivoj topib borayotganligi va bu boshqa sohalar qatorida ta'lim jarayoniga ham kirib kelib, uni yanada sifatli tashkil etishga o'z ta'sirini ko'rsatayotganligi ehtiyojidan kelib chiqib, shuni aytish mumkinki, boshlang'ich ta'lim o'qituvchisi texnika va texnologiyani chuqur bilishi, tahlil qila olishi va yangilik yaratilish darajasida bilimli va mahoratli bo'lishi juda muhim. Buning uchun darsni tashkil etish jarayonida barcha o'quvchilarga tushunarli, oson, qiziq bo'lgan usullarni tanlashi va qo'llay olishi, ko'rgazmali qurollardan foydalanishi, yangi ishlab chiqarilayotgan texnik vositalarni tadbiq qilishi, ta'lim oluvchilarni ijodiy, mustaqil ishlashga undashi, pedagogik texnologiyalardan to'g'ri va unumli foydalanishi maqsadga muvofiqdir.

Boshlang'ich sinf o'quvchilari boshqarishga moyil, qiziquvchan, ta'sirchan bo'lganliklari uchun ham o'qituvchidan o'quvchilarning yosh xususiyatlariga mos bo'lgan, darsni oson o'zlashtirishlarini, bilimlarni mustahkam o'rganishni kafolatlaydigan metodlarni tanlashi va foydalanishi talab etiladi.

Darslarni samarali va sifatli tashkil etish uchun pedagogning tashkiliy hamda uslubiy jihatdan tayyorgarligi va ta'lim olish jarayonini tashkil etishni ta'minlovchi o'quv-uslubiy ta'minotni ishlab chiqish talab etiladi. Taminot bazasida o'quv jarayoniga zamonaviy axborot texnologiyalarini qo'llash imkoniyati bo'lishi muhim.

Bu uslubiy ishimizda boshlang'ich sinf o'quvchilarini o'qitishda pedagogik texnologiyalardan foydalanishda qo'yiladigan didaktik talablar hamda asosiy e'tiborni qaratish kerak bo'lgan jihatlar yoritib berildi, boshlang'ich sinflarda "Reklama" metodidan foydalanildi hamda shu asosda tajriba-sinov ishlari olib borildi.

Bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarini rivojlantirishda faol ta'lim usullarini qo'llash imkoniyatlari o'rganilib, mohiyati yoritib berildi.

Olib borgan ishimiz natijasi va xulosalarimiz asosida quyidagi tavsiyalarni amalga oshirish maqsadga muvofiq deb hisoblayman.

1. Boshlang'ich ta'lim o'qituvchilari muntazam ravishda pedagogik texnologiyalardan qo'llashlariga erishish.
2. Ta'lim jarayoni asosida o'quvchining erkin tafakkurini shakllantirish va ijtimoiy xayotga tayyorlashga erishish.
3. Har bir o'qituvchi o'quvchining diqqati, e'tiborini jalb qilish uchun o'qish darslarida texnologik yondoshishga o'rgatish.
4. O'qituvchi mahoratini oshirish uchun tajribali o'qituvchining ishlarini doimiy kuzatib borishlariga erishish.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR.

1. O'zbekiston Respublikasi «Kadrlar tayyorlash milliy dasturi». - T.: O'zbekiston, 1997-yil.
2. O'zbekiston Respublikasining «ta'lim to'g'risida»gi Qonuni. – Toshkent, 1997-yil.
3. Karimov I.A «Asosiy vazifamiz - Vatanimiz taraqqiyoti va xalqimiz faravonligini yuksaltirishdir». T.: O'zbekiston, 2010-yil. 48-bet.
4. Karimov I.A. Jamiyatimiz mafkurasi xalqni-xalq, millatni-millat qilishga xizmat etsin. «Tafakkur»jurnali, 1998-yil, 2-son, 29 bet.
5. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat-engilmas kuch.–T.: Ma'naviyat, 2008-yil
6. Karimov I.A. O'zbekiston XXI asrga intilmoqda. - T.: O'zbekiston, 2000-yil
7. Avliyoqulov N.X., Musaeva N. Pedagogik texnologiyalar. Toshkent-2008-yil
8. Avliyoqulov N.X. Zamonaviy o'qitish texnologiyalari – Toshkent, 2001

9. Adizov B.R. Boshlang'ich ta'limni ijodiy tashkil etishning nazariy asoslari. Ped.fan.dok. diss. T., 2003-yil
10. Azizxo'jaev N.N. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar (Reklama - rejalar). – Toshkent, 2002-yil
11. Azizxodjaeva N.N. Pedagogicheskie texnologii i pedagogicheskoe masterstvo.- T.: «Moliya», 2002-yil.
12. Bepalko V.P. Slagaemie pedagogicheskoy texnologii – M.: «Pedagogika», 1989-yil.
13. Bepalko V.P. Pedagogika i progressivnie texnologii obucheniya. – M.: 1995-yil.